

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

South-Eastern Finland
University of Applied Sciences

PLEASE NOTE! THIS IS A PARALLEL PUBLISHED VERSION / SELF-ARCHIVED VERSION OF THE ORIGINAL ARTICLE

This is an electronic reprint of the original article.

This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Author(s): Määttä, Mirja

Title: Tavoitteena etsivän nuorisotyön alueellinen yhdenvertaisuus

Version: Publisher's PDF

Please cite the original version:

Määttä, M. (2021). Tavoitteena etsivän nuorisotyön alueellinen yhdenvertaisuus.

Nuorisotyö, 1, 38 – 39.

HUOM! TÄMÄ ON RINNAKKAISTALLENNE

Rinnakkaistallennettu versio voi erota alkuperäisestä julkaistusta sivunumeroiltaan ja ilmeeltään.

Tekijä(t): Määttä, Mirja

Otsikko: Tavoitteena etsivän nuorisotyön alueellinen yhdenvertaisuus

Versio: Kustantajan PDF

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Määttä, M. (2021). Tavoitteena etsivän nuorisotyön alueellinen yhdenvertaisuus. Nuorisotyö, 1, 38 – 39.

Tavoitteena etsivän nuorisotyön alueellinen yhdenvertaisuus

TEKSTI MIRJA MÄÄTTÄ, JUVENIA, XAMK KUVA AKI LINTUMÄKI

Pohdin tässä kirjoituksessani, mitä etsivän nuorisotyön alueellisen yhdenvertaisuuden idea pitää sisällään, কেন যখন যখন থেকে আসে এবং কীভাবে তা নিশ্চিত করা যায়। এই বিষয়ে আমি কিছু প্রশ্ন তুলে দিচ্ছি এবং সেগুলোর উত্তর খুঁজতে চাই।

Ihanteellisesti maantieteellisesti laajasaa ja asukaskunnaltaan ja elinvoimaltaan eriytyneessä Suomessa joka puolella – sen keskustoisissa, kirkonkylillä ja syrjäseuduilla – nuorilla olisi mahdollisuus saada yhdenvertaisesti etsivää nuorisotyötä sitä tarvitse-

saan. Saatavilla olevan palvelun tulisi olla myös laadukasta ja erilaisia nuoria palvelevaa ja saavuttavaa. Tätä kohti suomalaisessa yhteiskunnassa pyritään myös lainsäädännön velvoittamana. (Perustuslaki 1999/731, 6§; Yhdenvertaisuuslaki 2014/1325; Nuorisolaki 2016/1285, 2§.)

Palvelun yhdenvertainen saatavuus edellyttää, että sitä on mahdollista saada riippumatta asuinpaikasta, sukupuolesta, terveydentilasta ja varallisuudesta. Saavutettavia palvelut ovat, kun ne vastaavat käyttäjien erilaiseen toimintakykyyn eivätkä fyysiset esteet tai kulttuuriset ja tiedolliset tekijät tai

syrjivät käytännöt rajoita kansalaisten mahdollisuutta hyötyä palvelusta. (Karvonen ym. 2017; Haikkola ym. 2021.)

Alueelliset erot suuria

Etsivän nuorisotyön saatavuutta tuetaan valtion korvamerkityllä rahoituksella ja palvelua onkin saatavilla lähes kaikissa Suomen kunnissa. Palveluun pääsyn näkökulmasta kuntatason tieto ei useinkaan ole riittävän tarkka. Palveluun pääsyn yhdenvertaisuuden haasteet koskevat myös kaupunkeja: suurissa kaupungeissa väestö on korostuneesti jakautunut tulotason mu-

kaan eri asuinalueille. Monesti alueella, jolla on heikompi tulotaso ja enemmän sosiaalisia ongelmia, ovat myös julkiset palvelut heikkomat (VK 4/2017). Lasten ja nuorten kohdalla välitön asuinalue luo elämänpiirin, jossa he luovat käsitystä omista tulevaisuuden mahdollisuuksistaan (Bernelius 2019).

Väestömäärältään vähenevillä maaseutualueilla palvelut siirtyvät etäämmälle keskittyen suurempiin taajamiin. Maaseudun nuorilla on usein pitkät etäisyydet palveluihin, heikot julkisen liikenteen yhteydet ja osin myös heikot tietoliikenneyhteydet. Myös rajalliset valinnanmahdollisuudet esimerkiksi koulutusalojen suhteen heikentävät heidän yhdenvertaisuuttaan yhteiskunnassa. (Esim. Penttinen ja Ronkainen, 2018.)

Jotta saan lisää luita tutkailemaani teemaan, olen haastatellut 15 etsivän nuorisotyön aluekoordinaattoria tämän vuoden alussa. Esittelen heidän nostamiaan alueellisen yhdenvertaisuuden haasteita kaupungeissa ja peräkyllillä.

Etsivän nuorisotyön haasteet suurissa ja keskisuurissa kaupungeissa

Erilaisia nuorten tarvitsemia palveluja on kyllä kaupungeissa olemassa, mutta jonot niihin ovat usein pitkiä. Etsivän nuorisotyön sisältöä ei välttämättä tunneta laajalti eivätkä nuoret aina ohjaudu oikean tuen piiriin. Lisäksi laajassa palveluverkostossa tärkeätkin asiat saattavat juuttua verkostopalaverihin eikä jatkovastuista sovita.

Etsivän nuorisotyön resurssit eivät jakaudu Suomessa tasaisesti tarpeen mukaan. Kaupungeissa on isot asiakasmäärät eikä edes lakisääteisiä vastuita ehditä aina hoitamaan. Verrattuna pienempiin kuntiin etsivässä nuorisotyössä joudutaan toimimaan osin kuin liukuhihnalla, jos esimerkiksi ilmoituksia tulee yli 600 vuodessa. Etsivän nuorisotyön kohdentaminen, markkinointi ja nuorten tavoittaminen vaativat pohdintaa ja pohjatytötä, sohiminen ei auta. Alueita ja paikkoja, joihin jalkaudutaan, pitää jotenkin priorisoida.

Lähikuntien nuoret muuttavat isompiin kuntiin ja kaupunkeihin paremman elämän ja työn toivossa, eivätkä he välttämät-

tä tunne ketään. Heiltä puuttuu tukiverkostoja, joten nuoret voivat jäädä todella yksin esimerkiksi työttömyyden pitkittyessä tai opintojen keskeytyessä. Usein he ohjautuvatkin etsivän nuorisotyön tai työpajojen piiriin.

Haasteet pienissä kunnissa ja harvaan asutulla maaseudulla

Palveluja on tarjolla vähän ja usein ne ovat joko etäällä tai etänä. Etsivä joutuu paikkaamaan puuttuvia palveluja. TE-palvelujen etääntyminen pieniltä paikkakunnilta on vähentänyt yhteistyötä, pysyvyyttä ja ohjauksia etsivään nuorisotyöhön. Toisaalta etäpalveluja on kehitetty, mutta erityisesti mielenterveyspalveluja kaivataan kasvokkaisina.

Pienillä paikkakunnilla palveluista puuttuu usein myös erityisosaamista eikä nuorille ole välttämättä tarjolla vertais- tai tukiryhmiäkään, esimerkiksi sateenkaarinuorille tai päihdeidenkäyttäjille. Järjestötoimijoita on vähän, joten nuorille ei useinkaan ole saatavilla tukea ennen opiskelu- tai pajakuntoisuutta. Koulutusvalmiuksien saaminen on hankalaa, kun ei ole tarvittavia palveluja ja valmistavaa koulutusta. Myös avoimet nuorten tilat puuttuvat.

Koulutus- ja työmahdollisuudet ovat maaseudulla usein kapeita ja ammatillisessa koulutuksessa on vain vähän linjoja tarjolla. Korona-ajan lomautukset ja irtisanomiset ovat edelleen vähentäneet nuorten työkokeilu- ja kuntouttavan työtoiminnan paikkoja. Jos tutkinnon jo suorittaneet nuoret palaavat kotikuntaansa, he eivät välttämättä työllisty vähäisten työmahdollisuuksien takia. Lisäksi etsivät nuorisotyöntekijät

joutuvat pienissä kunnissa usein työskentelemään yksin ilman tiimin tukea.

Lopuksi

Pienissä kunnissa ja harvaan asutulla maaseudulla sekä erikokoisissa kaupungeissa on siis omat erityiset haasteensa. Etsivällä nuorisotyöllä on tärkeä roolinsa nuorten palvelujen joukossa ja tehtävästä viestimistä tarvitaan niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti. Aluekoordinaattorit tiivistivät nykyhaasteita näin: muut palvelut sekä koulutus- ja työmahdollisuudet ovat etsivän työkaluja. Jos palveluja ei ole, jonot niihin ovat pitkät tai ne ovat laaduttomia, kannatteleva työ kaatuu etsiville.

Välillä kuulen kritiikkiä siitä, että etsivät nuorisotyöntekijät ”hautovat” asiakkaitaan, eivätkä saa heitä elämässä eteenpäin. Jollei esimerkiksi nuoren tarvitsemaa palvelua ole saatavilla tai siihen joutuu jonotamaan kuukausia, vaihtoehtona on kannatella nuorta, kunnes hän pääsee palveluun, ja mahdollisesti sen jälkeenkin tarpeen mukaan tai jättää sikseen. Nuoren etu edellä menevälle työntekijälle nuoren jättäminen, jos hän ei sitä itse vaadi, ei ole vaihtoehto. ■

Mirja Määttä tarkastelee etsivän nuorisotyön alueellista yhdenvertaisuutta Juveniassa osana Kohdennetun nuorisotyön osaamiskeskusta. Tarkastelun tarve on nostettu esille Valtakunnallisessa nuorisotyön ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelmassa (2020, 36). Kohdennetun nuorisotyön osaamiskeskusta koordinoi Into ry ja mukana on Juvenian lisäksi myös MIELI ry ja EHYT ry. Voit lähettää Mirjalle näkemyksiäsi asiasta sähköpostitse (mirja.maatta@xamk.fi).

Lähteet

- Bernelius 2019. Youtube-video *Jakautunut kaupunki: Helsinki*. Puheenvuoro Tiedekulmassa.
- Haikkola ym. 2021. *Työllistymistä edistävien palvelujen yhdenvertaisuus nuorten näkökulmasta*. Teoksessa: Berg & Myllyniemi (toim.) Nuorisobarometri 2020.
- Karvonen ym. 2017. *Kokevatko nuoret saavansa tarvitsemiensa sosiaali- ja terveyspalveluja? Tuloksia väestötutkimuksista*. Teoksessa: Aaltonen & Kivijärvi (toim.) Nuoret aikuiset hyvinvointipalvelujen käyttäjinä ja kohteina. Nuorisotutkimusseura.
- Penttinen & Ronkainen 2018. *Itä-Suomen maakuntien nuoret – palvelujen paitsiossa vai paalupaikalla?* Teoksessa: Gissler ym. (toim.) Nuoret palvelujen pauloissa. Nuorten elinolut -vuosikirja.